

[Strona Główna](#) > ... > [Twoje Prawa](#) > [Prawa Podstawowe](#) > [Biznes a Prawa Człowieka](#) > Croatia

Biznes a prawa człowieka

Autor treści:
Chorwacja

Chorwacja

1. Z jakiej ochrony sądowej korzystam w tym kraju jako ofiara naruszeń praw człowieka w kontekście biznesu? Czy ta ochrona obejmuje odszkodowanie?

Ofiary naruszeń praw człowieka mogą wystąpić o ochronę sądową:

- w postępowaniu cywilnym, w którym mogą otrzymać odszkodowanie z tytułu szkody majątkowej albo niemajątkowej (szkoda niemajątkowa dotyczy przypadków naruszenia dóbr osobistych [1]);
- w [postępowaniu karnym](#), w którym pokrzywdzony może wystąpić z roszczeniem odszkodowawczym z tytułu szkody poniesionej wskutek przestępstwa.

Art. 1 kodeksu postępowania cywilnego (Zakon o parničnom postupku) [Narodne Novine (NN; Dziennik Urzędowy Republiki Chorwacji), nr 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 96/08, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19] stanowi, że ustawa ta określa przepisy procesowe, na podstawie których sądy rozpoznają i rozstrzygają spory dotyczące podstawowych praw i obowiązków człowieka i obywatela, stosunków osobistych i rodzinnych obywateli oraz stosunku pracy, a także spory gospodarcze, spory dotyczące prawa własności i inne spory cywilne, chyba że obowiązujące przepisy nakładają na sądy obowiązek rozpoznawania niektórych spośród tych sporów w innym trybie. Ponadto zgodnie z art. 185 kodeksu postępowania cywilnego postępowanie cywilne wszczyna się przez wytoczenie powództwa.

W postępowaniach z zakresu prawa pracy, w szczególności przy wyznaczaniu terminów i planowaniu rozpraw, sąd zawsze zwraca szczególną uwagę na konieczność pilnego rozstrzygnięcia sporów dotyczących stosunku pracy.

2. Czy w tym kraju istnieją specjalne przepisy dotyczące rażących przypadków łamania praw człowieka? Czy przepisy te mają zastosowanie do przestępstw przeciwko środowisku lub poważnych przypadków wyzysku pracowników?

W art. 43 kodeksu postępowania karnego (Zakon o kaznenom postupku, NN nr 152/08, 76/09, 80/11, 121/11, 91/12, 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19) przedstawiono ogólny katalog praw wszystkich ofiar przestępstw (prawo do korzystania z usług wsparcia dla ofiar przestępstw, prawo do otrzymania skutecznej pomocy psychologicznej i innego rodzaju pomocy specjalistycznej oraz wsparcia ze strony organów, organizacji lub instytucji pomagających ofiarom przestępstw zgodnie z obowiązującymi przepisami, prawo do ochrony przed zastraszaniem i odwetem, prawo do poszanowania godności ofiary w trakcie jej przesłuchiwania w charakterze świadka, prawo do bycia wysłuchanym niezwłocznie po złożeniu zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, prawo do tego, by wszelkie kolejne przesłuchania były przeprowadzane wyłącznie w zakresie, w jakim będzie to niezbędne do celów postępowania karnego, prawo do obecności zaufanej osoby (*osoba od povjerenja*) w toku czynności, w których uczestniczy ofiara, prawo do ograniczenia zabiegów medycznych do minimum i przeprowadzania ich wyłącznie w przypadku, gdy jest to wyraźnie niezbędne do celów postępowania karnego, prawo do złożenia wniosku o ściganie i wniesienia prywatnego aktu oskarżenia zgodnie z przepisami kodeksu karnego (Kazneni zakon), prawo do udziału w postępowaniu karnym w charakterze pokrzywdzonego, prawo do

otrzymania informacji o odmowie wszczęcia dochodzenia/śledztwa oraz o umorzeniu dochodzenia/śledztwa przez prokuratora (*državni odvjetnik*), a także prawo do działania w charakterze oskarżyciela w miejsce oskarżyciela publicznego, prawo do otrzymywania od prokuratora informacji o wszelkich czynnościach dokonywanych na podstawie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa złożonego przez ofiarę oraz prawo do wniesienia zażalenia do prokuratora wyższego rangą, prawo do otrzymywania - na wniosek i niezwłocznie - informacji o zwolnieniu warunkowym skazanego odbywającego karę pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania oraz o jego ucieczce, a także o zwolnieniu bezwarunkowym skazanego po odbyciu kary, jak również o wszelkich czynnościach podejmowanych w celu ochrony ofiary, prawo do otrzymywania - na wniosek - informacji o wydaniu jakiegokolwiek prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie karne oraz inne prawa przewidziane w przepisach).

W art. 44 kodeksu postępowania karnego ustanowiono szczególne prawa przysługujące ofiarom handlu ludźmi (którego celem może być czerpanie pożytków z cudzej pracy świadczonej na zasadzie pracy przymusowej lub pracy niewolniczej), które - niezależnie od praw przewidzianych w art. 43 kodeksu - mają również prawo do nieodpłatnych konsultacji przed przesłuchaniem i do nieodpłatnego korzystania z usług pełnomocnika na koszt Skarbu Państwa; prawo do bycia przesłuchiwanym na policji lub w prokuraturze (*državno odvjetništvo*) przez osobę tej samej płci oraz, w miarę możliwości, przez tę samą osobę w przypadku powtórnego przesłuchania; prawo do odmowy odpowiedzi na pytania niezwiązane z przestępstwem, które dotyczą życia prywatnego ofiary; prawo do wystąpienia z wnioskiem o przeprowadzenie przesłuchania za pośrednictwem środków audiowizualnych; prawo do ochrony danych osobowych oraz prawo do wystąpienia z wnioskiem o wyłączenie jawności rozprawy.

W art. 43a [kodeksu postępowania karnego] i w rozporządzeniu o metodach przeprowadzania indywidualnej oceny sytuacji ofiary (Pravilnik o načinu provedbe pojedinačne procjene žrtve, NN nr 106/17, zwane dalej: rozporządzeniem) ustanowiono procedurę indywidualnej oceny sytuacji ofiary służącej ustaleniu, czy w danym przypadku należy zastosować wobec niej szczególne środki ochronne, a gdyby okazało się to konieczne - wskazaniu konkretnych środków, które należy zastosować (m.in. procesowe środki ochronne takie jak: szczególne metody przesłuchiwania, korzystanie z technologii komunikacyjnych, aby nie dopuścić do sytuacji, w której ofiara będzie miała kontakt wzrokowy ze sprawcą, wyłączenie jawności rozprawy, przesłuchiwanie przez osobę tej samej płci oraz, w miarę możliwości, przez tę samą osobę w przypadku ponownego przesłuchania, obecność zaufanej osoby w toku czynności, ochrona danych osobowych, ułatwienie odbycia nieodpłatnych konsultacji na koszt Skarbu Państwa oraz inne środki przewidziane w obowiązujących przepisach). Uwzględnia się fakt, że poważne przestępstwa obejmują m.in. handel ludźmi i przestępczość zorganizowaną, a więc przestępstwa przeciwko środowisku również mogą stanowić poważne przestępstwa, jeżeli zostały popełnione przez organizację przestępczą.

Ochrona praw ofiar w Republice Chorwackiej została zagwarantowana w przepisach regulujących funkcjonowanie wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych i w konstytucji Republiki Chorwacji (Ustav Republike Hrvatske), a sądy krajowe stoją na straży poszanowania tych praw. Po wyczerpaniu wszystkich środków zaskarżenia dostępnych na szczeblu krajowym ofiary mogą wszcząć postępowanie przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w Strasburgu, jeżeli uważają, że na szczeblu krajowym doszło do naruszenia jednego z ich praw podstawowych chronionych na mocy europejskiej konwencji praw człowieka.

3. Jestem ofiarą naruszeń praw człowieka wynikających z działalności europejskiej korporacji transnarodowej, do których doszło poza terytorium Unii Europejskiej. Czy mam dostęp do wymiaru sprawiedliwości w tym kraju, jeżeli nie jestem obywatelem UE lub nie mieszkam w UE? Na jakich warunkach mogę wysuwać roszczenia w związku z naruszeniem moich praw? Gdzie mogę znaleźć dodatkowe informacje?

Zgodnie z art. 27 kodeksu postępowania cywilnego sądy chorwackie są właściwe do rozstrzygnięcia sporów o charakterze międzynarodowym wyłącznie wówczas, gdy taka jurysdykcja została im wyraźnie przyznana na mocy przepisów prawa lub postanowień umowy międzynarodowej.

Jeżeli chodzi o właściwość w sprawach cywilnych i handlowych, w ustawie o prawie prywatnym

międzynarodowym (Zakon o međunarodnom privatnom pravu, NN nr 101/17) wyraźnie ustanowiono obowiązek stosowania przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1215/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (zwanego dalej rozporządzeniem Bruksela I) w kwestiach podlegających przepisom tego rozporządzenia oraz przewidziano rozszerzenie zastosowania rozporządzenia na sytuacje dotyczące państw trzecich.

Zgodnie z podstawową zasadą dotyczącą jurysdykcji ustanowioną w art. 4 rozporządzenia Bruksela I osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego mogą być pozywane, niezależnie od ich obywatelstwa, przed sądy tego państwa członkowskiego. Art. 63 rozporządzenia stanowi, że przez miejsce zamieszkania w przypadku osób prawnych rozumie się miejsce, w którym znajduje się ich statutowa siedziba, główny organ zarządzający lub główne przedsiębiorstwo.

W art. 7-9 (jurysdykcja szczególna) opisano sytuacje, w których oskarżony może zostać pozwany w innym państwie członkowskim niż państwo członkowskie jego miejsca zamieszkania. W związku z powyższym kwestie związane z jurysdykcją w stosunkach pozaumownych regulują przepisy art. 7 pkt 2, zgodnie z którymi osoba mająca miejsce zamieszkania w państwie członkowskim może zostać pozwana w innym państwie członkowskim w sprawach dotyczących czynu niedozwolonego lub czynu podobnego do czynu niedozwolonego przed sądy miejsca, w którym nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę.

Ponadto w art. 58 ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym ustanowiono następujące przepisy dotyczące jurysdykcji koniecznej: jeżeli zastosowanie przepisów tej ustawy lub innych przepisów prawa chorwackiego bądź postanowień umów międzynarodowych obowiązujących w Chorwacji nie skutkuje przeniesieniem jurysdykcji względem oskarżonego mającego miejsce zamieszkania w państwie niebędącym członkiem UE i jeżeli postępowanie nie może zostać przeprowadzone za granicą lub nie można z wystarczającą pewnością przypuszczać, że uda się przeprowadzić je za granicą, sądy chorwackie są właściwe, jeżeli związek przedmiotu postępowania z Chorwacją jest wystarczający do tego, aby postępowanie mogło zostać przeprowadzone w Chorwacji.

4. Czy rzecznicy praw człowieka, organy ds. równości lub krajowe instytucje praw człowieka pomagają ofiarom naruszeń praw człowieka dokonywanych przez europejskie korporacje transnarodowe poza Unią Europejską? Czy organy te mogą zbadać moją sprawę, jeżeli nie jestem obywatelem UE i nie mieszkam w UE? Czy w tym kraju są inne służby (takie jak inspektorat ochrony środowiska lub inspekcja pracy), które mogą zbadać moją sprawę? Gdzie mogę znaleźć informacje o moich prawach?

Zgodnie z przepisami ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Zakon o pučkom pravobranitelju) chorwacki Rzecznik jest odpowiedzialny wyłącznie za rozpoznawanie skarg dotyczących przypadków naruszenia przepisów przez organy krajowe, jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu lokalnym i regionalnym oraz osoby prawne pełniące funkcję organów publicznych oraz skarg dotyczących nieprawidłowości w funkcjonowaniu tych organów, co oznacza, że nie jest on uprawniony do prowadzenia postępowań wyjaśniających na podstawie skarg dotyczących naruszenia przepisów przez podmioty sektora prywatnego. Ponadto zgodnie z art. 20 tej ustawy każdy, kto uważa, że jego prawa i wolności konstytucyjne lub prawa i wolności wynikające z obowiązujących przepisów prawa są zagrożone lub że doszło do ich naruszenia przez te organy, może wytoczyć powództwo przed właściwy sąd. W rezultacie osoba zainteresowana wniesieniem skargi do Rzecznika Praw Obywatelskich (Ured pučkog pravobranitelja) nie musi być obywatelem Unii, ale warunkiem wniesienia takiej skargi jest sytuacja, w której naruszenia praw człowieka dopuścił się przynajmniej jeden organ publiczny. Ponieważ jednak Rzecznik Praw Obywatelskich w Chorwacji często otrzymuje skargi dotyczące organów sektora prywatnego, uwzględnia doświadczenia obywateli i składane przez nich skargi uwagę zarówno w sprawozdaniach rocznych, jak i w toku postępowań sądowych, aby postulować podejmowanie określonych działań, bez których nie uda się zapewnić wyższego poziomu egzekwowania prawa i ochrony obywateli.

Natomiast przepisy ustawy o niedyskryminacji (Zakon o suzbijanju diskriminacije) mają zastosowanie do postępowania wszystkich organów krajowych, jednostek samorządu terytorialnego na szczeblu lokalnym i

regionalnym, osób prawnych pełniących funkcję organu publicznego oraz do postępowania wszystkich osób prawnych i fizycznych, zwłaszcza w obszarze zatrudnienia i warunków pracy, dostępu do samozatrudnienia i powiązanej działalności, uwzględniając kryteria naboru oraz warunki rekrutacji i awansu; dostępu do wszystkich rodzajów poradnictwa zawodowego, szkoleń zawodowych i szkoleń służących zmianie kwalifikacji; edukacji, nauki i sportu; zabezpieczenia społecznego, w tym opieki społecznej; rent i emerytur oraz ubezpieczeń zdrowotnych; sądownictwa i administracji, informacji publicznej oraz mediów; dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i świadczenia usług; członkostwa w związkach zawodowych, organizacjach społeczeństwa obywatelskiego, partiach politycznych lub dowolnych organizacjach innego rodzaju oraz działalności tych podmiotów, a także udziału w tworzeniu kultury i sztuki.

Ponadto Rzecznik Praw Obywatelskich – jako główny organ ds. niedyskryminacji – przyjmuje zgłoszenia przekazywane przez wszystkie osoby fizyczne i prawne oraz rozpoznaje indywidualne zgłoszenia, dzięki czemu może wydawać niewiążące zalecenia, opinie, wnioski i ostrzeżenia w celu przeciwdziałania dyskryminacji i zagwarantowania ochrony praw osób padających ofiarą dyskryminacji. Rzecznik Praw Obywatelskich może również brać udział w postępowaniu sądowym w charakterze interwenienta po stronie osoby występującej ze skargą dotyczącą dyskryminacji lub może wytoczyć powództwo zbiorowe o ochronę przed dyskryminacją, jeżeli uprawdopodobni, że postępowanie oskarżonego doprowadziło do naruszenia prawa do równego traktowania dużej liczby osób z uwagi na ich związek z prawami i wartościami przewidzianymi w ustawie (rasa lub pochodzenie etniczne, kolor skóry, płeć, język, religia, poglądy polityczne lub inne poglądy, pochodzenie narodowe lub społeczne, wielkość majątku, przynależność do związku zawodowego, wykształcenie, status społeczny, stan cywilny lub rodzinny, wiek, stan zdrowia, niepełnosprawność, dziedzictwo genetyczne, tożsamość lub ekspresja płciowa bądź orientacja seksualna). Ponadto osoba wnosząca skargę dotyczącą dyskryminacji do Rzecznika Praw Obywatelskich nie musi być obywatelem Unii.

Zgodnie z nową [ustawą o ochronie sygnalistów](#) (Zakon o zaštiti prijavitelja nepravilnosti), obowiązującą od dnia 1 lipca 2019 r., sygnalista może skontaktować się z Rzecznikiem Praw Obywatelskich, aby chronić swoje prawa, jeżeli uprawdopodobni, że padł lub może paść ofiarą działań odwetowych z tytułu zgłaszania nieprawidłowości. Zgodnie z przepisami tej ustawy osoba wnosząca skargę nie musi być obywatelem Unii, a Rzecznik Praw Obywatelskich może podjąć czynności w celu zapewnienia ochrony sygnalistom z sektora publicznego lub prywatnego (uwaga: w ustawie „sygnalistę” definiuje się jako osobę zdającą sobie sprawę z nieprawidłowości związanych z wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy, na przykład z przypadków naruszania przepisów prawa, regulaminów, zbiorów zasad, kodeksów etyki lub kodeksów postępowania oraz uchwał wewnętrznych spółek), która zgłosiła takie nieprawidłowości. W tym miejscu należy podkreślić, że wykonywanie pracy obejmuje – poza świadczeniem pracy w ramach stosunku pracy – również wolontariat, pracę wykonywaną na podstawie tymczasowych umów o świadczenie usług, pracę o charakterze dorywczym wykonywaną przez uczniów i studentów itp. Sygnalistą może być ponadto osoba, która brała udział w procedurze naboru do danego przedsiębiorstwa w charakterze kandydata.

Ponadto zgodnie z zasadami odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej, tj. zasadami dotyczącymi ochrony praw człowieka, w szczególności praw pracowniczych, i ochrony środowiska Republika Chorwacji – jako państwo przystępujące do Komitetu Inwestycyjnego OECD będącego bezstronnym organem roboczym pełniącym funkcje nadzorcze – jest zobowiązana do wdrożenia wytycznych w zakresie: przekazywania informacji na temat odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej na stronie internetowej; przetwarzania zapytań; prowadzenia mediacji w celu rozwiązania problemów wynikających z nieodpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej oraz komunikowania się z zainteresowanymi stronami w sposób pozwalający uniknąć konieczności wystąpienia na drogę sądową.

Ponadto Chorwacja utworzyła Inspektorat Krajowy (Državni inspektorat) składający się z właściwych wydziałów i służb (takich jak Wydział Nadzoru nad Bezpieczeństwem i Higieną Pracy oraz Wydział Nadzoru nad Zatrudnieniem).

Dodatkowe informacje na temat zakresu prac i kompetencji Inspektoratu Krajowego lub wspomnianych powyżej sektorów/wydziałów można znaleźć na poniższych stronach internetowych:

- [Dane kontaktowe](#)
- [Wydział Nadzoru nad Bezpieczeństwem i Higieną Pracy](#)
- [Wydział Nadzoru nad Zatrudnieniem](#)

5. Czy w tym kraju nakłada się na europejskie korporacje transnarodowe obowiązek ustanowienia mechanizmów rozpatrywania skarg lub zapewnienia usług mediacji w sprawach naruszeń wynikających z ich działalności gospodarczej? Czy obowiązek ten ma również zastosowanie do naruszeń, które miały miejsce poza Unią Europejską? Kto odpowiada za monitorowanie takich działań w tym kraju? Czy są dostępne oficjalne raporty zawierające informacje o funkcjonowaniu tych systemów?

Chorwacja nie przewidziała żadnych obowiązkowych mechanizmów mediacji służących rozwiązaniu problemów dotyczących naruszeń praw człowieka związanych z biznesem. Jeżeli chodzi o spory konsumenckie między konsumentami a przedsiębiorcami, kwestie związane z mediacją regulują przepisy ustawy o alternatywnych metodach rozwiązywania sporów konsumenckich (Zakon o alternativnom rješavanju potrošačkih sporova, NN nr 121/16 i 32/19) transponującej dyrektywy UE i rozporządzenie w sprawie rozstrzygania sporów konsumenckich. Jeżeli chodzi o kwestie związane z ochroną praw człowieka i inne spory dotyczące praw, mediację można rozpocząć w dowolnym centrum mediacji w Chorwacji, w przypadku gdy spór można rozstrzygnąć na podstawie interesu stron.

Dodatkowe informacje na temat wymienionych poniżej zagadnień można znaleźć na odpowiednich podstronach:

- [Mediacja w państwach członkowskich](#)
- [Znajdź mediatora](#)
- [Alternatywne metody rozwiązywania sporów](#)
- [Centra mediacji](#)

Zgodnie z ustawą o ochronie konsumentów (Zakon o zaštiti potrošača) przedsiębiorca ma obowiązek zapewnić konsumentowi możliwość złożenia skargi pocztą tradycyjną, faksem lub pocztą elektroniczną.

Zgodnie z ustawą o Inspektoracie Krajowym (Zakon o državnom inspektoratu) skargi zawierające szczegółowe informacje na temat osoby zgłaszającej naruszenie (imię, nazwisko i adres miejsca zamieszkania) oraz wskazujące zachowanie sprzeczne z obowiązującymi przepisami mogą stanowić podstawę do wszczęcia postępowania wyjaśniającego.

Jeżeli chodzi o pracowników przedsiębiorstw wielonarodowych, w ustawie o pracy (Zakon o radu) na pracodawcę zatrudniającego co najmniej dwudziestu pracowników nałożono wymóg wyznaczenia osoby odpowiedzialnej – wspólnie z pracodawcą – za przyjmowanie i rozpoznawanie skarg dotyczących ochrony godności pracowników.

Wspomniane działania monitoruje [Inspektorat Krajowy](#).

6. Czy mam szczególne prawa, jeżeli jestem bezbronną ofiarą i chcę dochodzić roszczeń z tytułu naruszeń praw człowieka w kontekście biznesu? Czy przysługuje mi prawo pomocy, a jeżeli tak, to na jakich warunkach? Jakie koszty zostaną pokryte w ramach prawa pomocy? Czy prawo pomocy przysługuje mi na takich samych warunkach, jeżeli nie jestem obywatelem UE lub nie mieszkam w UE?

Ofierze dochodzącej środka ochrony prawnej w związku z przypadkami naruszenia praw człowieka związanych z biznesem przysługują takie same prawa jak ofierze w postępowaniu karnym. Na europejskim portalu „e-Sprawiedliwość” można znaleźć dodatkowe informacje na temat wymienionych poniżej zagadnień:

- [Prawa ofiar przestępstw w postępowaniu karnym](#)
- [Kompensata dla ofiar przestępstw](#)

Zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej (Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći) prawo do skorzystania z

nieodpłatnej pomocy prawnej przysługuje:

- obywatelom Chorwacji;
- dzieciom niebędącym obywatelami Chorwacji, które znalazły się na terytorium Chorwacji bez towarzyszącej osoby pełnoletniej, która zgodnie z prawem sprawuje nad nimi opiekę;
- cudzoziemcom posiadającym zezwolenie na pobyt czasowy wydane zgodnie z zasadą wzajemności i cudzoziemcom posiadającym zezwolenie na pobyt stały;
- cudzoziemcom objętym ochroną czasową;
- cudzoziemcom przebywającym na terytorium Chorwacji nielegalnie i cudzoziemcom przebywającym na terytorium Chorwacji w ramach pobytu krótkoterminowego w postępowaniach w przedmiocie ich wydalenia lub powrotu;
- osobom ubiegającym się o azyl, osobom, które uzyskały azyl, oraz cudzoziemcom posiadającym status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej i członkom ich rodzin przebywających w Chorwacji legalnie w postępowaniach, w których nie mogą oni skorzystać z pomocy prawnej na podstawie przepisów szczególnych.
- W ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej (NN nr 143/13 i 98/19) uregulowano warunki i przebieg procedury korzystania przez osoby znajdujące się w mniej korzystnej sytuacji z przysługującego im prawa do konsultacji prawnej oraz prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości i innych organów prawa publicznego w sprawach cywilnych i administracyjnych.
- Zgodnie z ustawą o nieodpłatnej pomocy prawnej poza obywatelami Chorwacji prawo do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej przysługuje również:
- dzieciom niebędącym obywatelami Chorwacji, które znalazły się na terytorium Chorwacji bez towarzyszącej osoby pełnoletniej, która zgodnie z prawem sprawuje nad nimi opiekę;
- cudzoziemcom posiadającym zezwolenie na pobyt czasowy wydane zgodnie z zasadą wzajemności i cudzoziemcom posiadającym zezwolenie na pobyt stały;
- cudzoziemcom objętym ochroną czasową;
- cudzoziemcom przebywającym na terytorium Chorwacji nielegalnie i cudzoziemcom przebywającym na terytorium Chorwacji w ramach pobytu krótkoterminowego w postępowaniach w przedmiocie ich wydalenia lub powrotu;
- osobom ubiegającym się o azyl, osobom, które uzyskały azyl, oraz cudzoziemcom posiadającym status osoby potrzebującej ochrony uzupełniającej i członkom ich rodzin przebywających w Chorwacji legalnie w postępowaniach, w których nie mogą oni skorzystać z pomocy prawnej na podstawie przepisów szczególnych.

Beneficjenci nieodpłatnej pomocy prawnej mogą korzystać z prawa do pomocy prawnej na etapie przedsądowym lub sądowym na warunkach określonych w przepisach prawa.

Przedsądowa pomoc prawna obejmuje ogólne informacje prawne, porady prawne, wnioski do podmiotów publicznych, Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i organizacji międzynarodowych zgodnie z umowami międzynarodowymi i regulaminami wewnętrznymi, reprezentację w postępowaniach przed podmiotami publicznymi oraz pomoc prawną w pozasądowym rozwiązywaniu sporów. Tego rodzaju pomocy udzielają organy administracji na szczeblu żupanii oraz upoważnione stowarzyszenia i poradnie prawne w mieście Zagrzebiu (Grad Zagreb) – można z niej skorzystać w dowolnej kwestii prawnej. Aby skorzystać z przedsądowej pomocy prawnej, należy skontaktować się bezpośrednio z podmiotem pełniącym funkcję dostawcy przedsądowej pomocy prawnej, który ustali – kierując się własnym osądem w tej kwestii – czy spełniono wymogi uprawniające do skorzystania z przedsądowej pomocy prawnej.

Pomoc prawna na etapie sądowym obejmuje porady prawne, składanie wniosków w postępowaniach dotyczących ochrony praw pracownika prowadzonych przeciwko pracodawcy, składanie wniosków i reprezentację w postępowaniach sądowych oraz pomoc prawną w polubownym rozwiązywaniu sporów. Pomocy prawnej na etapie sądowym udzielają adwokaci. Pomoc prawna na etapie sądowym obejmuje również zwolnienie z obowiązku pokrycia kosztów postępowania i opłat sądowych.

Wnioskodawca jest uprawniony do skorzystania z pomocy prawnej na etapie sądowym w postaci składania wniosków i reprezentacji w postępowaniach sądowych oraz zwolnienia z obowiązku uiszczenia opłat sądowych, jeżeli jego sytuacja finansowa spełnia wymogi ustanowione w ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej, mianowicie jeżeli całkowity miesięczny dochód wnioskodawcy i członków jego gospodarstwa domowego nie będzie przekraczał kwoty podstawy opodatkowania przypadającej na członka gospodarstwa domowego (3 326,00 kun chorwackich), a łączna wartość składników majątku znajdujących się w posiadaniu wnioskodawcy i

członków jego gospodarstwa domowego nie przekracza równowartości 60 kwot podstawy opodatkowania (199 560,00 kun chorwackich).

Niezależnie od spełnienia wymogów finansowych z wnioskiem o udzielenie pomocy prawnej na etapie sądowym należy również wystąpić w wymienionych poniżej rodzajach postępowań:

- postępowań w przedmiocie praw rzeczowych, z wyjątkiem postępowania wieczystoksięgowego;
- postępowań dotyczące stosunku pracy;
- postępowań dotyczące stosunków rodzinnych, z wyjątkiem postępowań dotyczących rozwodu na zgodny wniosek małżonków, jeżeli małżonkowie nie mają wspólnych ani przysposobionych małoletnich dzieci lub pełnoletnich dzieci, nad którymi wykonują pieczę;
- postępowań egzekucyjne i zabezpieczające dotyczące przymusowej egzekucji lub zabezpieczenia roszczeń wynikających z postępowania, w którym zgodnie z przepisami ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej dopuszcza się możliwość przyznania pomocy prawnej;
- postępowań mające na celu polubowne rozstrzygnięcie sporu;
- na zasadzie odstępstwa we wszystkich innych postępowaniach sądowych w sprawach administracyjnych i cywilnych, jeżeli będzie to uzasadnione, biorąc pod uwagę sytuację życiową wnioskodawcy i członków jego gospodarstwa domowego, zgodnie z podstawowym celem ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

Aby skorzystać z pomocy prawnej na etapie sądowym, należy zwrócić się z wnioskiem do właściwego organu administracji odpowiedniej żupanii lub miasta Zagrzebia. Wniosek składa się na standardowym formularzu, do którego załącza się zgodę wnioskodawcy i członków jego gospodarstwa domowego na dostęp do wszystkich danych dotyczących ich całkowitego dochodu i łącznych składników majątku oraz oświadczenie wnioskodawcy, że wszystkie podane informacje są prawdziwe i kompletne.

W toku procedury dotyczącej przyznania pomocy prawnej na etapie sądowym wnioskodawcy spełniającemu wymogi prawne uprawniające do skorzystania z pomocy prawnej na etapie sądowym właściwy organ wyda decyzję o przyznaniu pomocy prawnej na etapie sądowym ze wskazaniem rodzaju i zakresu przyznanej pomocy prawnej. Przyznanie pomocy prawnej na etapie sądowym odnosi się do pełnego lub częściowego zabezpieczenia pokrycia kosztów postępowania sądowego w zależności od kwoty całkowitego miesięcznego dochodu wnioskodawcy i członków jego gospodarstwa domowego. W decyzji o przyznaniu pomocy prawnej na etapie sądowym wskazuje się również adwokata zobowiązanego do udzielania takiej pomocy.

Jeżeli wnioskodawca nie spełnia wymogów uprawniających do skorzystania z prawa do pomocy prawnej na etapie sądowym, organ administracji wyda decyzję o odmowie przyznania wnioskodawcy takiej pomocy. Od decyzji odmownej wnioskodawca może się odwołać do Ministerstwa Sprawiedliwości (Ministarstvo pravosuđa). Od decyzji Ministerstwa Sprawiedliwości o oddaleniu zażalenia można się odwołać, wytaczając powództwo przed sąd administracyjny.

Jeżeli beneficjent nieodpłatnej pomocy prawnej okaże się stroną przegrywającą, tj. przegra postępowanie, na potrzeby którego przyznano mu pomoc prawną na etapie sądowym, nie będzie zobowiązany do zwrotu kosztów tej pomocy. Fakt przyznania nieodpłatnej pomocy prawnej na etapie sądowym nie oznacza jednak, że jej beneficjent będący stroną przegrywającą zostanie zwolniony z obowiązku uiszczenia kosztów postępowania sądowego poniesionych przez stronę przeciwną – kwestię tę rozstrzygnie sąd zgodnie z przepisami regulującymi przebieg postępowania sądowego.

Nieodpłatną pomoc prawną można również przyznać w sporach transgranicznych. W ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej zdefiniowano spory transgraniczne jako spory, w których wnioskodawca występujący o pomoc prawną ma miejsce zamieszkania lub pobytu w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż państwo członkowskie sądu rozpoznającego sprawę lub państwo członkowskie, w którym orzeczenie sądu ma zostać wykonane.

Pomoc prawną w sporach transgranicznych przyznaje się w sprawach cywilnych i handlowych, w postępowaniach mediacyjnych, w postępowaniach służących zawarciu ugody pozasądowej, a także przy dochodzeniu wykonania dokumentów urzędowych oraz na udzielanie porady prawnej w takich postępowaniach. Przepisy dotyczące pomocy prawnej w sporach transgranicznych nie mają zastosowania do postępowań podatkowych, celnych ani innego rodzaju postępowań administracyjnych.

Osoby ubiegające się o pomoc prawną w sporach transgranicznych otrzymają taką pomoc, jeżeli spełnią wymogi

przewidziane w ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej. Na zasadzie odstępstwa pomoc prawną można przyznać wnioskodawcom, którzy nie spełniają wymogów uprawniających do skorzystania z pomocy prawnej ustanowionych w ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej, jeżeli nie będą oni w stanie pokryć kosztów postępowania z uwagi na niewspółmierność kosztów życia w państwie członkowskim ich miejsca zamieszkania lub miejsca zwykłego pobytu do kosztów życia w Chorwacji.

W Chorwacji wnioskodawcy lub właściwy organ państwa członkowskiego, w którym mają oni miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu (organ przekazujący), mają obowiązek złożyć wniosek o pomoc prawną w Ministerstwie Sprawiedliwości (organ przyjmujący). Formularze i załączone do nich dokumenty należy sporządzić w języku chorwackim. W przeciwnym wypadku wniosek zostanie odrzucony.

Jeżeli spór, w odniesieniu do którego wnioskodawca występuje o pomoc prawną, nie jest sporem transgranicznym, lub jeżeli wnioskodawca nie jest uprawniony do otrzymania pomocy prawnej w sporach transgranicznych, Ministerstwo Sprawiedliwości wyda decyzję odmowną. Od decyzji Ministerstwa Sprawiedliwości nie można się odwołać, można jednak wytoczyć powództwo przed sąd administracyjny.

Nieodpłatną pomoc prawną mogą otrzymać osoby, które nie zamieszkują na terytorium Unii Europejskiej, z zastrzeżeniem postanowień wiążących dla Chorwacji międzynarodowych umów dwustronnych i wielostronnych.

Dodatkowe informacje na temat pomocy prawnej w Chorwacji można znaleźć na stronie internetowej:

- [Pomoc prawna](#)

[1] Dobra osobiste: prawo do życia, zdrowie fizyczne i psychiczne, reputacja, cześć, godność, nazwisko, prywatność życia osobistego i rodzinnego, wolność itp.

■ Ostatnia aktualizacja: 09/02/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.